

ΓΕΣΟΥΪΤΕΣ & ΚΑΠΟΥΤΣΙΝΟΙ

Χιποῦσε μεσάνυχτα τὸ μεγάλο ρολοὶ τῆς ἐκκλησιᾶς τῆ στιγμῇ πὸν ὁ μπάριμπα - Δινάρδος ἀπὸ τὸν Κάμπο, με τὴ μύρω του τὴν ξεθωριασμένη σέλα, καταθρόνιζε ἐνὰ μεγάλο κομμᾶτι χαλδᾶ, λέγοντας τοὺς ἄλλους διὰ συντροφίους του, τὸν μπάριμπα-Στεφανή, τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος τοῦ Γαλλησᾶ, καὶ τὸ μαστῆρ' Ἀντώνη :

— Ἀμ' κάθε τέτοιον βραδιὰ περιμένει τὸ σιομάχι μου νὰ χορτάσει χαλδᾶ.

Τὰ ἱερά γεροντάκια, καθισμένα σὶν γονατιστοῖς, πὸν εἶταν μπροστὰ σὶν προσωρινὸν παρῶκλῆσι, πὸν χρησιμοποιεῖνε γιὰ τάφος τοῦ Ναζωραίου, ἡ ὕλας, κρατώντας εἶσι τὸ παλιὸ ἔθιμο τοῦ τόπου, πὸν κρατοῦσε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἑνεϊῶν, τὸ σῆμα τοῦ Θεάνθρωπου, πὸν ἀπὸ τὸ προῖ ὁ Μονσενίος με δλους τοὺς παιδάδες τῆς γραγκόχωρας, μανροσορεμένους, εἶχαν μεταφέρει ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα.

Γύρω - τριγύρω σὶν ἀσημένιον τάφο, χρωματιστὰ κατήλιμ, ἀναμμένα κερὰ καὶ λογιῆς λογιῆς λουλοῖδια τῆς ἐποχῆς, ἔδιναν νὰ καταλάβει κανεὶς μ' εὐκολίᾳ πόση σπουδαιότητα εἶχε τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀσημένιου κοντιοῦ, μὲ πὸν πολὺ βοήθησε σ' αὐτὸ ἡ εὐλάβει πὸν δείχνανε οἱ ἱερεῖς ἡ ἑλάκες τοῦ Χριστοῦ.

Ἦσυχια ἀπόλυτη βασίλευε σὴν ἐκκλησίᾳ, καὶ μὴράμα πὸν καὶ πὸν ἀκουγότανε τὸ τοιτοῖσιμα τῶν κατηλιῶν πὸν θροισκόντουσαν σὶς τελευταῖες τους ἀναλαμπές, καὶ κάθε τέταρτο τῆς ὥρας ὁ ἦχος τοῦ παλαιῶν ρολοιοῦ, πὸν ἔβγαινε με τὴν δυσκολίᾳ, σὴν ἀνάσσει ἀκρωστόν, ἀπὸ τὸ σαρκωτισμένον κοντι, καὶ σκορπιζότανε σὶς σιὸς τῆς ἐκκλησιᾶς, μεγαλιόνοντας τὴ μουσικοπάθειᾳ, καὶ ξυπνώντας τὰ μισοκοιμισμένα γεροντάκια.

— Πᾶνε σαράντα χρόνια τώρα, λέει ὁ μπάριμπα-Στεφανή, πὸν ποτὲ δὲν ἔλειψα σὴν τέτοια βραδιὰ ἀπὸ δῶ.

— Τοὺ μὴς ἐγὼ δὲν ἔκανα τὸ ἴδιον ; πρόγτισσε νὰπατήσῃ ὁ μαστῆρ' Ἀντώνης ὁ πολυλογᾶς, καθὼς τὸν λέγανε οἱ ἀπαρωστανοί, ἐνῶ ὁ μπάριμπα-Δινάρδος ξακολούθαγε νὰ κατεβάξει ὀλάκερες μπουκιές χαλδᾶ. Μὰ μήπως καὶ γι' αὐτὸ δὲ ῥογότανε νὰ ξενυχτίσει ;

— Τὸ ἴντα νὰ σοῦ πῶν, κομμᾶρε μου, λέει ὁ μαστῆρ' Ἀντώνης, ἂν λείγω τέτοιο βράδι ἀπὸ δῶ, θαρρένω πὸς ὅλη μου ἡ φαιέλλια θὰ πάει κακῶς ψυχρὰ τὴν χροιά της, τὸ ἔσπερα δὲ νὰ ξενυχτᾶ κανεὶς μὴ ἡσὸν τὸ χρόνο γιὰ τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ μας, δὲν εἶναι τοὶ πολὺ.

— Τοὶ σὶν δὲν κάτω - κάτω, μαστῆρ' Ἀντώνη, θὰ τῶσθεις τὸ καλὸ σὴν ἄλλη τὴ ζωῇ, μὴς δὲν τῶσε τὸ ὁ παπᾶς δὲν προγιῆς σὶς ἀσπορες ;

— Μὰ ἴντα λὲς, μπάριμπα Στεφανή, νὰ δᾶσθεις τὸ ἄλλη ζωῇ ; παρᾶδεισος τοὶ κόλαση ; τὸ ἴντα μὴς τὸ λένε ἄλλο ;

— Καθαρήσιο ;

— Ἄ ! γειά σου...

— Ἀμ' ξαίρω τὸ ἐγὼ ; καλὰ νὰ μὴν ὑπάρχουνε, μ' ἂν ὑπάρχουνε ;

— Ἀλλήμονό μας, πρότεσε ὁ μπάριμπα - Δινάρδος μπουκαμένος.

Καὶ τὰ ἱερά γεροντάκια πέσανε οὐσ ἀέμη, πὸν θὰ

ξακολούθαγε πολὺ, ἂν ὁ μαστῆρ' Ἀντώνης, ὁ πολυλογᾶς, δὲν ἄρχιζε νὰ ρακοντάρει, σὴν κάθε χρόνο, τὴν ἴδια ἱστορία.

— Θᾶμουνε, σὴντροφοι, δεκαετὰ χρόνονε, τότε πὸν λάβωσα τὸ μικρὸ ἀδερφὸ μου εἶτανε σὴν τοὶ σήμερα, μεγάλη Πέμπτη.

— Τὸ Δουτίζη ;

— Νᾶσκε εἶχανε πῆσει τὸν καθ' ἑνὴν, σὴν κάθε χρονίᾳ τὴ μεγαλοδομάδα, τοὶ σὴν τέτοιον μέρα μαζευνίκαμε ὄλοι ὄσοι εἶμασε με τοὺς κατοικίσιους, κάτω ἀπ' τὸ μοναστήρι τ' Ἀη - Γιάννη ἡμάσσε ἀπάνω - κάτω καμὶ πενηνταριά, ὁ καθένας με τὴν τροκάνα του, τὸ οἶ πὸν μεγάλοι βαστοῦσαμε τὸ ἀπὸ ἕνα βουδόνευρο σὶν δὲξί μας τὸ χέρι. Με μὴς ὄλοι ἀρχινήσαμε νὰ γυροῦμε τὶς τροκάνες, πὸν κάναρε ἕνα διαλομένο σταβατοῖρι...

— Σὲ καλὸ σου, μαστῆρ' Ἀντώνη, σὴν ἐκκλησίᾳ βροῖτοσεσι, τοὶ λὲς διασωλέμενο ;

— Ἄς με σκαρῆσει ὁ Χριστός, ἔτσι πὸν λέτε, σὴν ἀρχινήσαμε τὶς ἡωνές, ἡγῆσ' ἀπὸ τὸ παρᾶθυρο τοῦ μοναστηριοῦ ὁ πάτερ Ἰγνᾶτιος τὸ ἄρχισε νὰ μασὲ σιμβουλεύει. Παιδιὰ καθήσσε ἴσυχια, θὰ ῥημαζήσσε. Μὰ ποὶς ἀπὸ μᾶς τὸν ἄκουγε ; Βγάλαμε τὰ λιούργια μας σὶς ἡωνές, γυροῦσαμε τὶς τροκάνες, πετούσαμε τοὺς βουρδούλους σὴν ἀγέρι, τοὶ τραβοῖσαμε κατὰ τὸ μοναστήρι τῆς Παναγνῆς.

«Ἰσαμε, ἴσαμε τὴν Παναγνὴν πατήσαμε».

Σὺ μᾶς ἀκούσανε, πὸν λέτε, οἱ ἄλλοι, οἱ Γεσουῖτες πᾶ νὰ πεῖ, πὸν γιναι τοὶ τοῖνοι μαζευτεῖ ὄξω ἀπ' τὸ μοναστήρι τους, πῆσανε κατὰ κάτω τὰ σκαλιὰ τὸ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν :

«Ἰσαμε, ἴσαμε τὸν Ἀ - Γιάννη πατήσαμε».

Νταμαθῆκαμε μπροστὰ σὶν μακαλίκο τοῦ Σπύρου τοῦ Αδιδάρι ἔσεῖς, οἱ πὸν μεγάλοι, παίναμε μπροστὰ τὸ ἀρχινήσαμε νὰ χιποῦμε ἀλέτητα τοὺς Γεσουῖτες, μὰ τοῖνοι εἶτανε πύοτεροι, τὸ ὄλο μᾶς κατέβᾶσαν. «Ἰσα παιδιὰ», φωνάζαμε ἐμεῖς. «Βαράτε τους», φωνάζανε ἐτοῖνοι, τὸ ὄλο μᾶς κατεβάζανε. Μᾶς ἔπισσε μὴ λίσσα, ὄσο μασὲ νικούσανε, τὸ ἀρχινήσαμε νὰ θαροῦμε πὸν δυνάτᾳ τὸ ἀλέτητα.

«Ὁζ, ἡ τσεφαλή μου !» φώναξε κάποιος ἀπ' τοὺς Γεσουῖτες.

Γυρῶ, πὸν λέτε, τοὶ τί νὰ δῶν τὸν ἀδερφὸ μου τὸ μικρὸ νὰ κρατᾶ τὴν τσεφαλή του τὴ ματωμένη τοὶ νὰ φωνάζει :

«Ὁ Ἀντώνης μας, ὁ ἀδερφός μου, με χιτίησε, ἐτσέινοσ μου τὴν ἀνοιξε...»

Ἡ μάννα μου, τρεχᾶτη, ἡ καχόσουρη, ἦρθε κατὰ τοῖθε, πῆσε τὸ Δουτίζη μας με ἄγριο, τοὶ φώναξε τοὶ με καταριώνταν τοὶ μου παρᾶγγελε νὰ μὴν πωτήσω σπῆτι μου.

Ὅσο οἱ Γεσουῖτες εἶχανε κατεβεῖ σὶν μοναστήρι, τὸ ὄλοι μαζὶ τραγοῦθαγαν :

«Ἰσαμε, ἴσαμε τὸν Ἀ-Γιάννη πατήσαμε».

Οἱ διτοὶ μας, οἱ Κατουῖνοι πᾶ νὰ πεῖ, σκορπιάνε, ὄπως ἡ ἀναφυλιά σκορπιάνε τὰ σκουπίδια.

Τὸ βραδινὸ δὲν πῆσ' σπῆτι μου, φοβόμουνε τὸν κόρη μου, τὸ ἦρθε ἔδεπᾳ γιὰ νὰ φυλάξω τὸ κορμὶ μου ἀπ' τὸ ἀγιάζι, νὰ κάνω συντροφία τοὶ τοῦ Χριστοῦ.

Τοὶ γιὰ νᾶχουμε καλὸ ρᾶτημα, οὐ μπάριμπα-Δινάρδη, πότε πρωτόρθες ;

Μὰ ὁ μπάριμπα - Δινάρδος δὲν ἀπάνησε, γιὰτι

ἀπὸ τὰ μιὰ τοῦ ρακόντου εἶχε κοιμηθεῖ· τὸ ἴδιο ἔκανε κι ὁ μπάριμπα Στεφανής.

Ὁ μαστὸρ Ἀγιάννης ὁ πολυλογὰς δὲ θύμωσε γι' αὐτό, κ' ἔοτερα δὰ δὲν τοῦχε συμβεῖ γιὰ πρώτη φορά, καὶ γι' αὐτὸ ἀρκέστηκε νὰ πεῖ :

— Ἐγὼ τὰ ρακοντάριζα τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ περάσει ἡ ὥρα του ὥσπου ν' ἀναστηθεῖ.

(Κ' ἔγειρε, σὰν καὶ τοὺς δὺο συντρόφους του στὴν ἄλλην ἄκρη τοῦ γονατιστηριοῦ.

Σύρα.

ΚΥΡΟΣ ΦΙΛΩΜΗΛΑΣ

ΠΑΛΑΜΑΣ

«...Ἡ Εὐτυχία νὰ σᾶς δῶ μεγάλο, νὰ σᾶς δῶ μ' ἓνα στεφάνι στὸ χέρι, πολὺ ψηλά, ἀπάνω στὸ κωδωνοστάσι μιᾶς ἐκκλησιᾶς,...

(Ἴλδα, Ἀρχιτέκτονας Σόλνες—Ἰψεν)

Ἀπάνου στὸ κωδωνοστάσι,
Τὸ πάλλευκο ποὺ ἔχω χτισμένο,
Θὰ θάνω τῶρα τὸ στεφάνι
Τῆς δάφνης, χρυσοδουλεμένο.

Τὴν ἀργυρόχηνη καμπάνα
Χαρούμενα θὲ νὰ χτυπήσω,
Καὶ μὲ τοὺς γιορτινοὺς μου πόθους
Τὴν ἐκκλησιὰ θὰ πλημμυρίσω.

Κ' ἔξω θὲ νάβρω, στὸ προαύλι,
Μ' ἄνθια τῆς πασκαλιάς κι ἀγρίλι,
Ἐσὲ προσιμενοτίας, ὦ Τέχνη,
Συντροφεμένη ἀπ' τὸν Ἀποίλη.

Μὲς στὸ ναὸ φκοπιτυμένοι
Οἱ ὠραῖοι Ρυθμοὶ θὰ λειτουργήσουν,
Καλλιέσσημα τὰ Ἰδανικά τὸν
Μελωδικὰ θὰ σ' ἀνυμνήσουν.

Κ' οἱ σκέφες μου, τὰ καρδιοχτύπια,
Χαρὲς, παιδοῦλες καὶ μεγάλες,
Ὅλες μαζί, σὰ μ' ἓνα σῆμα,
Θὰ δροσιοτοῦν ἀπ' ἄγιες σιτάλες.

Κ' ἔπεπα σὺ θὰ προχωρήσεις
Μπροστὰ σὲ μαρμαρένια στήλη,
Καὶ θὰ χαράξεις τ' ὄνομά μου
Μὲ τῶν Αἰώνων τὸ κόντηλι.

Ἀπάνου στὸ κωδωνοστάσι,
Τὸ πρίντιλο, ποὺ ἔχω χτισμένο,
Ἐβανά τ' ἄχρατιο στεφάνι
Τῆς δάφνης, χρυσοδουλεμένο.

Ἀλεξάνδρεια.

Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Η ΒΡΟΧΗ

Εἶναι νύχτα· βροχὴ
ἔξω πέφτει, χαλάει·
μιὰ χαμένη ἐποχὴ
μοῦ θυμίζει ὅσο σιάζει.

Μιὰ χαμένη ἐποχὴ,
ποὺ μᾶς ἔβρισκες μόνους,
κ' ἐτραγοῦδα ἡ βροχὴ
τοὺς σμιγμένους μας πόθους.

Τότε, ἐρχόσουν χλωμὴ
καὶ μὲ λόγια ποὺ σβήναι,
τὸ γυνὸ σου κορμὶ
τὴ φιλιὰ μου τὸ νύναν !

Τώρα, πέφτει ἡ βροχὴ·
κάθε φῶς, πάλι, σβήνει
καὶ σβηστή μιὰ ἐποχὴ
μόνος τῶρ ἀναστήνω.

Κ' ἐνῶ πέφτει, πηδᾷ
μέσ στὸ δρόμο — φαντάσου,
μοῦ θυμίζει, κρυφά,
τὴ γοργὰ θήμητά σου !

Τ. ΜΑΛΛΑΝΟΣ

Η ΚΟΙΝΗΓΝΩΜΗ

ΤΑ ΣΥΚΑ, ΣΥΚΑ

Φίλε Νουμά,

Προχθές τὸ πρωτὶ, στὴν ἐθνικὴ μας γιορτῆ, ὁ διοικητὴς μας μᾶς εἶπε δημορφα κι ἀληθινὰ ἐμπνευσμένα λόγια γιὰ πατρίδα καὶ γιὰ πόλεμο. Ἄν καὶ, ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία εἶμαι εἰρηνοφιλος, κ' ἔχω, σὰν φεντοσοσιαλιστῆς, τὴν ἀδυναμία, νὰ θεωρῶ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους ἀδέρφια μου, δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ κρύψω πὼς τὰ λόγια τοῦ διοικητῆ μας μὲ κατασπυκνήσανε, γιὰτὶ βγήκανε μέσα ἀπὸ πῆν ψυχὴ του, γιὰτὶ τὰ πίστευε. Ὅχι κούφιες ρητορείες καὶ συνηθισμένες παπαρόδες. Λόγια σωστά, σταράτα, ζουμερά.

Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, Νουμά μου, τὰ λόγια σου τὰ βρισκα δικιολογημένα, τίμα. Σὰν τίμιος ἄντρας μίλησε. Σὰν ἄντρας ποὺ διάλεξε μόνος του τὸ ἐπάγγελμά του καὶ ἔχει ἐπίγνωση ποιά εἶναι ἡ ἀποστολὴ του. Σπούδασε, γιὰ νὰ πολεμήσει. Πῆρε γὰ λόγια καὶ μισθοὺς, γιὰ νὰ πολεμήσει. Πῆρε παρῶσημα, γιὰ νὰ πολεμήσει. Ἄν δὲν ἤθελε τὸν πόλεμο, ἂν στενοχωριότανε κι αὐτὸς σὰν καὶ μένα, ποὺ μὲ ἀναγκάσανε νὰ φορέσω τὸ χακὶ καὶ θὰ μὲ ἀναγκάσουν αἴθριο νὰ σκοτώσω, δὲ θὰ εἶτανε σὲ τάξη μὲ τὴ συνείδησή του κτλ. κτλ. κτλ.

Ὅπως ὁ διοικητὴς μας, εἶτοι κι ὄλοι οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ, ποὺ συνεπαίρνονται ἀπὸ πολεμικὸ μένος, ξαφνιάζονται ἂν τύχει κι ἀκούσουν κανένα χωριάτη ἢ κανέναν ἀνθρώπο τοῦ λαοῦ νὰ βαρυνγομάει γιὰτὶ πονεὶ σηκώσανε ἀπὸ τὴ δουλιὰ του κι ἀπὸ τῆς οἰκογενειακῆς του φροντίδας καὶ τῶν στέλνοντες νὰ πολεμήσει. Ἄν γινότανε ἓνα σύνταγμα ἀπὸ